

REISVERSLAG STUDIEREIS
INDONESIË
22 OKTOBER- 4 NOVEMBER 2015

“Outside of the comfort zone, is where the magic happens”

HET REISPROGRAMMA

Indonesia study tour program October 2015

Thursday October 22	PM 16.30 departure Nijmegen CS; 17.00 Arnhem V=CS (Sonsbeeckzijde) PM 16.45hrs Els and Eric Wasmann PM 20.45hrs Departure Amsterdam PM ..... hrs Turkish travel group Istanbul
Friday October 23	PM 11.50hrs arrival Jakarta Els and Eric Wasmann PM 17.25hrs arrival Jakarta Dutch travel group PM 17.25 hrs arrival Jakarta Turkish travel group Transfer to Amaris Hotel Mangga Besar in downtown Jakarta Glodok. Free time to explore the neighbourhood of the hotel. Dinner: ± 9 pm Duck King Imperial Chef, Jalan Hayam Wuruk 126 tel 6262533
Saturday October 24	ca 07.00 dept from hotel to railway station. 08.00hrs train (Argo Diwitanga) to Jogjakarta (9 hours). 17.00hrs arrival Jogjakarta. USD has arranged transfer (for 19 people) from the station to Hotel Ibis at Malioboro (= main street). Dinner (provisional): Ibu Suharti
Sunday October 25	Gamelan festival Jogyakarta: The gamelan festival will be held on October 25 (Sunday) at Realino Stage. It usually starts at 07:00 am until around 15:00 pm. Dinner on own.....
Monday October 26	Schoolvisits Mangunan Elementary school and Kadirojo Elementary school (guided by Mr. Damai Sagita Krissan Dinner with the group
Tuesday October 27	Reinventing Childhood Education Seminar
Wednesday October 28	Reinventing Childhood Education Seminar Dinner: SDU-staff invited by HAN
Thursday October 29	AM before lunch visit Borobudur and Merapi (Ketep pass) PM after lunch free to visit Jogja or Prambanan temple ca. 17.30hrs departure for dinner and Ramayana Ballet at Prambanan.
Friday October 30	ca 9.00 visit to Keraton Sultans palace (closes at 1pm) ca 12.00 visit to study center for young people from Br. Kirjau and Br. Sarju from the Realino Foundation ca. 1pm lunch (soto place) after lunch departure to Purwokerto (5 hours). Stay at Queen Garden Hotel Baturaden; Dinner at Mang Engking Restaurant
Saturday October 31	Seminars for teachers until around 15 hrs. Late afternoon (possibly): nature walk to hot springs. Stay at Queen Garden Hotel Baturaden; Dinner ?
Sunday November 1	AM 6.00hrs departure for Bandung. PM late afternoon arrival Bandung; free time. Stay in Hotel Aston Braga
Monday November 2	AM Visit Bandung, walk through Braga PM after lunch at Savoy Homann , departure for Jakarta (via highway).

	Dinner at 20:00pm at ... Restaurant Sunda Stay Amaris Hotel Mangga Besar
Tuesday, November 3	AM: visit to the kasih-mandiri project (sister Alexa Yonsion, ca 90 min) Alternatives (to be decided): (a) kasih-mandiri project (Sister Alexa Yonsion), (b) Lunch: Grand Indonesia or Sarina (mall) or Plaza (shopping) or Taman Fatahillah café Batavia Dinner at 20:00pm at Bandar Jakarta Green Bay Pluit, Jl. Pluit Karang Ayu Blok B1 Utara, Muara Karang, Jakarta Utara (666 76060, 666 07480) Stay at Amaris Hotel Mangga Besar
Wednesday, November 4	08.00 visit Jakarta: Buddhist temple in Glodok district Jinde Yuan (China Town), Sunda Kelapa harbor, fish market, VOC warehouses Galangan. Museum Fatahillah (old Batavia Town Hall) or Wayang Museum, lunch at Cafe Batavia. Check out Amaris Hotel Mangga Besar at 14:00pm Dutch travel group: 19.25pm Jakarta – 05.59 Amsterdam Turkish travel group: 20:35pm Jakarta - Istanbul

INLEIDING

“Yogyakarta dé universiteitsstad van Indonesië, gelegen in het hart van de eeuwenoude Javaanse cultuur (Kraton, Borobudur, Prambanan) én in één van de mooiste landschappen ter wereld.” Aldus Anton van Deursen, de initiatiefnemer van de studiereis naar Java zoals ik die samen met andere docenten van de faculteit educatie heb mogen ervaren.

Een geweldige, grootse ervaring die begon met de volgende vraag over de mail:

“Ontwerp een Engelstalig abstract van max.750 woorden. Geef een interactieve presentatie van 45-60 minuten op de Universitas Sanata Dharma (USD) te Yogyakarta op Midden – Java, met als thema onderwijsvernieuwing, traditioneel vernieuwingsonderwijs en/of vernieuwende (vak)didactiek. Verwijs naar de theoretische achtergrond en onderbouwing van je aanpak. Maak als vervolg hierop een interactieve workshop, een vertaling naar de praktijk waarbij de leraren met concrete handvatten aan de slag gaan. Deze workshop voor leraren geef je op een studiedag op de Santo Dominikus in Purwokerto.”

In het onderstaande reisverslag kunt u lezen hoe de docenten hebben gebibberd en genoten bij het geven van deze presentaties en

workshops. Maar ook hoe eenieder op persoonlijke wijze de natuur en cultuur van Indonesië, Java en haar mensen heeft beleefd.

Veel leesplezier!

Namens een groep dankbare en enthousiaste docenten

Sonja Doornbosch

DINSDAG 3 NOVEMBER

‘EEN ONVERGETELIJKE DAG WAAR IK WERD GERAAKT DOOR ZUSTER ALEXIA EN HAAR AMI SEMANGAT (SPIRIT)’

We worden met z’n allen wakker in het Amaris hotel in Jakarta. We weten dat het opnieuw een bijzondere dag gaat worden, maar dat het zo’n indrukkenende dag zou worden hadden we nooit van te voren kunnen voorspellen. We worden lekker rustig wakker genietend op het geluid van de kriskras kroelende scooters in Jakarta

Gezamenlijk vertrekken we richting Braga permai waar we koffie drinken en Anton ons uitnodigt tot reflectie. Aan de Braga staan veel Art Deco huizen uit de koloniale tijd. Marjon vertelt ons over de geschiedenis van deze straat. De Braga heette vroeger de Karreweg vertelt ze. Aan deze Karreweg was 'van koffiehuis tot snoephuis', ook nu bestaat het nog en kan je er allerlei Nederlandse koekjes kopen zoals bokkepootjes. Ik geniet erg van alle verhalen die door de collega's zijn voorbereid. Het geeft diepgang, uitleg, kleur aan de plekken waar we zijn. Iedereen heeft zijn / haar verhaal dermate goed voorbereid, dat het bijna lijkt alsof we college van elkaar krijgen. Erg leuk en leerzaam!

Je kijkt je ogen uit wat er allemaal voorbij komt. Alsof het een wedstrijd is om te kijken hoe er zoveel mogelijk spullen én familieleden passen op één scooter. Het is tevens ook een uitdaging om een grote straat in deze verkeersdrukte over te kunnen steken, iedereen zoekt voor of achter je langs terwijl je dus wél op een zebrapad loopt. Enfin, we zijn wakker! We arriveren om 8.00 uur bij het weeshuis om het Kasih-Madiri project van zuster Alexia Yonsion te bezoeken. Hoewel deze kinderen (van 0 t/m circa 20 jaar) buiten een gewoon gezin opgroeien, werden we enthousiast verwelkomd door veel vrolijke gezichten. We kregen allereerst een presentatie van zuster Alexa over doel, betekenis en alle gebeurtenissen van het straatkinderenweeshuis. In deze presentatie werd er ook aandacht besteed aan de ouders van Anton die lang geleden zijn begonnen met het ondersteunen van diverse kleinschalige projecten in Indonesië, waaronder dit project. Je ziet ook dat zuster Alexia en de overige zusters 'gespannen' waren om aan ons een zo compleet mogelijk en goed verzorgd verhaal te willen vertellen. Ik kan mij het voorstellen, want er wordt ook uitgelegd hoe belangrijk de mond-op-mond reclame is en hoe meer bekendheid aan dit project wordt gegeven in diverse netwerken des te meer mogelijkheden er worden gecreëerd. Het verhaal werd helemaal compleet door de diverse liederen die door de weeskinderen werden gezongen. De enthousiaste 'oud-leerlingen' zorgden voor de begeleiding van de kinderen. Hoe kun je het gevoel omschrijven dat je kippenvel over je hele lichaam krijgt? En niet zomaar kippenvel, maar kippenvel met een

vleugje bewondering, diep respect, een glimlach en een traan. Toen een koortje van acht kinderen een trap afdaalde en 'Que sera, sera, what ever will be will be' zong hielden velen het niet droog. De servetten werden in ieder geval niet gebruikt als hulpmiddel om de snacks mee op te eten. Er was ook gelegenheid om de financiële bijdrage en cadeaus te overhandigen die we dankzij onze collega's bij elkaar hebben kunnen verzamelen. Tot slot hebben we met z'n allen nog 'hoofd, schouders, knie en teen' gezongen in zoveel mogelijk talen en diverse tempo's van zingen. Heerlijk om met elkaar te lachen, dansen, zingen en gek te doen. Vervolgens was er de gelegenheid om rond te kijken, met elkaar in gesprek te gaan, de spelletjes uit te leggen en met elkaar te spelen.

Dit project is in 1995 begonnen toen zuster Alexa novice was en ze in aanraking kwam met straatkinderen. Ze leefde zelf ook op straat om het straatleven te kunnen begrijpen, ervaren en in te kunnen spelen op de behoeften van de straatkinderen. Ze heeft deze kinderen eten, slapen en een opleiding kunnen aanbieden. Ze heeft zelfs gezorgd voor werkgelegenheid (het parkeerterreinproject). Dit zijn allemaal de primaire basisbehoeften waar je weer van bewust wordt dat het niet zomaar vanzelfsprekend is om deze allemaal te hebben. Zuster Alexa is hoogopgeleid én ik besef ook dat het een zwaar persoonlijk offer is om uit de orde van de dominicanessen te moeten treden. Vervolgens ben je continu verantwoordelijk voor deze kinderen. Je begint met helemaal niets qua materiaal en financiële buffer, maar wel met hoop, geloof, dromen dat alles mogelijk is. Hoe mooi van binnen kun je als persoon zijn? In 1996 tot 1999 heeft zuster Alexa geleefd met de straatkinderen in een huurhuis. In 2001 heeft ze een simpel en klein huis gekocht om onderdak te kunnen bieden. Ze beschrijft dat er in 2013 de mogelijkheid was om uit te breiden naar een nieuw paleis én zo voelt deze plek ook. Een plek voor ieder kind van iedere afkomst. Of

je nu Moslims, Katholiek, Protestants bent, iedereen is welkom en veilig in het huis van zuster Alexia. Diep respect hoe alles nu was geregeld en hoe het huis er schoon en mooi uit ziet. De oudere kinderen zorgen voor de jonge kinderen zowel overdag als 's nachts. Er is altijd wel een luisterend oor en je ziet dat alles op een mooie manier is doordacht om continu te werken aan het vertrouwen in jezelf en in elkaar als familie. Want zo voelt het voor mij, dit is één grote familie waarin je merkt dat er voor elkaar wordt gezorgd. De meisjes krijgen de klussen om bijv. voor de baby's en jonge kinderen te zorgen. De mannen helpen elkaar om de mannelijke taken (repareren van materiaal etc.) in huis te volbrengen. Ook heb ik gevraagd aan zuster Alexia wat ze doen op de momenten dat het haar, de zusters/nonnen, de kinderen even niet goed gaat? Haar antwoord is dat ze niet te lang stil kunnen en willen staan bij pijn en verdriet. Ze willen met elkaar een positieve spirit hebben en vooruitkijken naar de toekomst met veel zelfvertrouwen en met behulp van de glimlach van Jezus en elkaar. Het was een indrukwekkende ochtend onder begeleiding van een vrouw met 'Ami Semangat - spirit' die mij voor altijd bij zal blijven: zuster Alexia Yonsion.

We hebben gezien dat het ingezamelde geld een goede bestemming heeft gekregen. Na een gezamenlijke groepsfoto, veel knuffels en zoenen zijn we met een bijzonder gevoel richting de bus gelopen.

Ik wil daarom afsluiten dat ik alle collega's, alle mensen die we hebben ontmoet, de Faculteit Educatie en met name Anton en Anneli buitengewoon dankbaar ben voor alle onvergetelijke ervaringen die deze studiereis voor mij en voor ons als groep heeft opgeleverd. Het is fantastisch om met collega's allerlei vragen vanuit verschillende perspectieven te belichten. Dit gebeurde ook in verschillende settings

waar je je kwetsbaar en open op een bijzondere manier met elkaar in contact komt. Het is een grensverleggende activiteit zowel als professional, maar ook als persoon om in een andere cultuur stil te staan bij hetgeen er toe doet in het leven en binnen het onderwijs. Deze reis gezamenlijk met collega's was goud waard en ik kijk er dan ook naar uit om met deze groep heel vaak onvergetelijke momenten terug te halen en ik weet zeker dat ik blijf nagenieten!

Willemijn van Gulp